

275. Brunnby, Hammarby sn.

Pl. 171.

Litteratur: B 110, L 444, D 2: 83. J. Bureus, F a 6 s. 73 n:r 134 (Bureus), s. 93 n:r 4 (Aschaneus), s. 166 n:r 18 b (Rhezelius), F a 5 n:r 165, F a 1 s. 41, F a 10: 2 n:r 14; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 185; H. O. H. Hildebrand, Skrivelse till VHA Akad. den 24/7 1866; R. Dybeck, Berättelse för år 1867; UFT h. 5 (1876), s. 12; E. Brate, Anteckningar 1904 (ATA).

Äldre avbildningar: Bureus, teckning (F a 10: 2), kopparstick (F f 6 n:r 72); Helgonius och Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 110); Dybeck, D 2: 83; Brate foto 1904 (ATA).

Runstenen står rest nära ett stort dike i kanten av en liten kulle i åkern, 300 m. Ö om Skälby, 30 m. S om byvägen Skälby—Brunnby. Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Rydboholm».

Runstenen, som var känd redan av Bureus, säges av honom stå »Widh Bromby» (F a 6), och samma uppgift lämnar Aschaneus. Rhezelius: »på Giärdsbackan». I F a 5 upptages stenen under »Bromby Bro». F a 10: 2: »Widh Bromby broo.» I *Ransakningarna* meddelas: »J Brunby Giärdet finnes en Runasteen medh ett lijtet Korss mit på.» Peringskiöld: »Bromby eller Brumby i gårdet.» Hildebrand anmärker (1866), att runstenen »vid Brunby borde resas». I sin »Berättelse» för år 1867 omtalar Dybeck, att »Runstenen öster(!) om Brunnby restes». I *Sveriges runurkunder* skriver han: »Nyligen åter rest, der han förr stått, på en oupptagen mindre kulle i Brunnby östra gårde.» Brate besökte platsen 1904 och antecknade då om stenens plats: »Runstenen står rest på en liten bergbacke i ett gårde, som hör till Brunnby men ligger ganska långt därifrån i sydvästlig riktning, nämligen straxt sydost om Skälby söder om vägen mellan Skälby och Brunnby. En bäck, nu ett dike, flyter förbi runstenen åt Fysingen till.»

Grå granit med röda inslag upptill och t. v. Höjd 1,60 m., bredd (mitt på stenen) 0,77 m. Ristningsytan är bukig och föga lämplig för ristning.

Inskrift:

puri / auk frystain · litu raisa stain iftir · purstain bropur sin

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50

Þori[R] ok Frøystæinn letu ræisa stæin æftir Þorstæin, broður sinn.

»Tore och Frösten läto resa stenen efter Torsten, sin broder.»

Till läsningen: Inskriften börjar och slutar utan sk. I 1 **p** utgår bst från huvudstavens ändpunkter (D); detta gäller även 46 **p**, däremot icke 35 **p**; efter 7 **k** finnes en fördjupning, som möjligen är spår av ett sk. 10 **y** är stunget; efter 24 **a** inget säkert sk. 27 **a** har oregelbunden form på grund av stenens ojämnhet. 29 **n** har bst endast t. h. om hst. Runan 30 är skadad mitt på hst, varför det numera ej kan sägas, om runan varit **i** eller **e**. I 31 **f** är nedre delen av hst bortfallen. — Bureus (F a 6): sk saknas efter 4 **i**; sk efter 7 **k**; 10 **u**; sk saknas efter 34 **n**. — Aschaneus: 1—7: **pur(st)an · uk ·**; i marginalen har Bureus skrivit »orätt». 10 **u**; Aschaneus sätter ut sk mellan varje ord i slutet. — Rhezelius: sk mellan varje ord och efter 51 **n**. Runan 10 är oläslig. — F a 10: 2: sk, i regel kors, utsättas mellan varje ord utom efter 48 **r**. — Hadorph och Helgonius: sk efter 7 **k**, 19 **u**, 24 **a**, 29 **n**; 10 **u**; mellan 34 **n** och 35 **p** insättes ett **i**. — Dybeck: sk efter 4 **i** saknas; sk efter 7 **k**; 10 **u**; sk efter 24 **a** och 29 **n**. — Brate: sk efter 7 **k**; 10 **u**; sk efter 24 **a** och 29 **n**.

1—4 **puri** återger sannolikt mansnamnet *Þorir*, med nominativens **r** utelämnat i beteckningen eller bortfallet i uttalet. Jfr Ög 123; märk dock även Ög 184, som tycks visa, att jämte *Þorir*

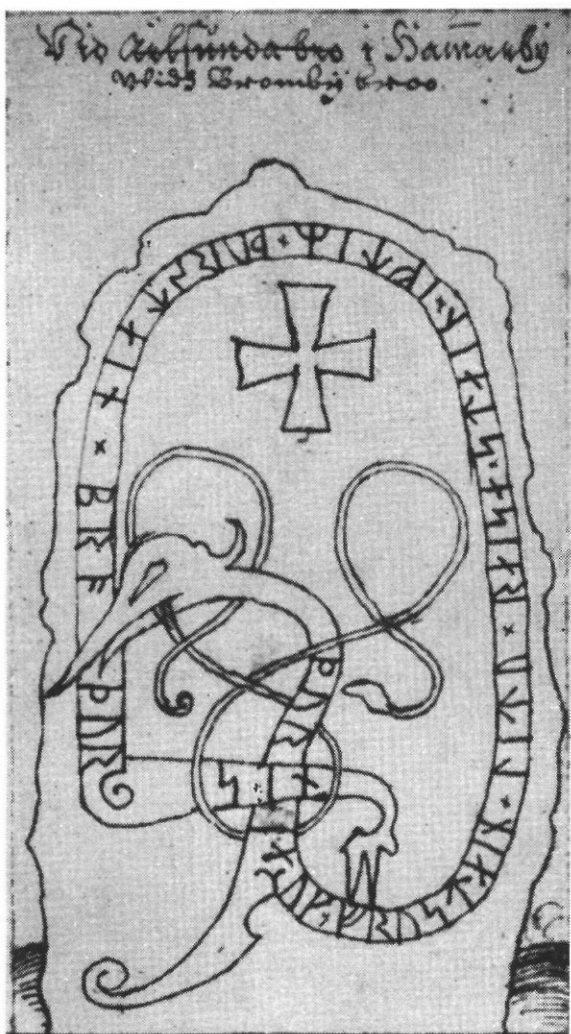

Fig. 279. U 275. Brunnby, Hammarby sn.
Efter teckning av Bureus.

Fig. 280. U 275. Brunnby, Hammarby sn.
Efter B 110.

(gen. *Þoris*, ack. *Þori*) har funnits en sidoform *Þori* (ack. *Þora*) med svag böjning, sannolikt sekundärt utvecklad (jfr fsv. *hirþe*, ack. *hirþa* i st. f. äldre **hirþir*, ack. **hirþi* o. dyl.). Mindre sannolikt är, att 1—4 *þuri* avser kvinnonamnet *Þurvi* (*Þyrvi*, *Þyri*). Om det hade varit en syster och en bror, som rest stenen, hade man väntat, att broderns namn stått först i inskriften. Sannolikt är det två bröder. — *Frøystæinn* är ett i runinskrifter, i synnerhet uppländska, vanligt namn, se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 75.

I två av brödernas namn, *Frøystæinn* och *Þorstæinn*, föreligger ett exempel på variation, se a. a. s. 11.

276. Hammarby, Hammarby sn. Nu vid Löwenströmska lasarettet.

Pl. 172.

Litteratur: B 107, L 421, D 2: 79. J. Bureus, F a 6 s. 1, s. 39 n:r 4 (Bureus' egen uppteckning), s. 96 n:r 24 (Aschaneus), s. 168 n:r 27 (Rhezeliuss), F a 5 n:r 163, F a 1 s. 41, F a 12, bl. 408, F a 13 s. 264; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 175; O. Celsius, SR 2, s. 412; N. R. Brocman, *Sagan om Ingvar Widtfarne* (1762), s. 242; H. O. H. Hildebrand, *Skrivelse till VHA Akad.*, den 24/7 1866 (ATA); R. Dybeck, *Berättelse för år 1867* (ATA); G. Upmark, *Anteckning 1867* (ATA); G. Stephens, ONRM 2, s. 713 f.; UFT h. 5 (1876), s. 9; E. Brate, *Anteckningar 1904* (ATA), *Svenska runristare* (1925), s. 24 f.; S. Lindqvist, *Jarlabankesläktens minnesmärken* (i: *Nordiska arkeologmötet 1922*), s. 137.

Äldre avbildningar: Leitz och Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta*, B 107 och ONRM 2); Dybeck, D 2: 79; G. Upmark, teckning 1867 »huvudsakligen efter Bautil med de ändringar, som i följd av granskning... voro nödiga» (ATA); Brate foto 1904 (ATA; Lindqvist a. a.).